

*Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova
Centrul Regional pentru Statistică a municipiului Chișinău*

Situația social-economică a municipiului Chișinău în ianuarie-septembrie 2019 (informație succintă)

*Șaragov Natalia, șeful Centrului Regional pentru Statistică
a mun. Chișinău
Tel. (022) 788 299
E-mail: chisinau@statistica.gov.md
Adresa: MD-2028, Chișinău, șos. Hâncești, 53a*

Cuprins

1. Informație succintă privind situația social-economică a mun. Chișinău în ianuarie-septembrie 2019.....	3
2. Situația demografică.....	4
3. Piața muncii.....	5
4. Sănătatea.....	6
5. Turism	7
6. Infrațțiuni	9
7. Agricultură	9
8. Industrie.....	11
9. Investițiile în active imobilizate.....	11
10. Construcții	12
11. Transporturi.....	13
12. Precizări metodologice.....	14

Informație succintă privind situația
social-economică a municipiului Chișinău
în ianuarie-septembrie 2019

Situația demografică în ianuarie-septembrie 2019 a fost determinată de o descreștere a nivelului natalității și, nupțialității respectiv cu 4,8 la sută și 3,1 la sută, iar la nivelul mortalității și divorțialității, a avut loc o creștere, respectiv cu 0,9 la sută și 2,4 la sută.

Câștigul salarial mediu lunar nominal brut al unui angajat în trimestrul III 2019 a fost de 8679,7 lei, sporind față de aceeași perioadă a anului precedent cu 12,3%, și depășind media pe țară cu 17,5%.

Cifra de afaceri în industrie în ianuarie-septembrie 2019, a fost în creștere cu 5,9% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent.

Investițiile în active imobilizate din contul tuturor surselor de finanțare realizate în perioada de raport au însumat 10473,4 mil. lei, majorându-se cu 17,0% față de ianuarie-septembrie 2018. Sursa principală de finanțare a investițiilor a fost mijloacele proprii ale investitorului, ponderea cărora a constituit 64,0%.

Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier în ianuarie-septembrie 2019 a însumat 1526,7 mil. tone-km, cu 5,4% mai mult decât cel înregistrat în aceeași perioadă a anului precedent.

Volumul mărfurilor transportate de către întreprinderile de transport rutier a constituit 4233,6 mii tone, majorându-se cu 4,2% comparativ cu ianuarie-septembrie 2018

Numărul pasagerilor transportați cu autobuzele și microbuzele de folosință generală a fost de 42,8 mil., majorându-se cu 1,7% față de aceeași perioadă a anului trecut.

Principalii indicatori ai situației social-economice a mun. Chișinău în ianuarie-septembrie 2019

	Ianuarie-septembrie 2019	
	valoarea absolută	în % față de ianuarie-septembrie 2018
Numărul populației stabile, la începutul anului, persoane	832 865	x
Născuți-vii, persoane	6 847	95,2
Decedați, persoane	4 809	100,9
Numărul căsătoriilor	4 004	96,9
Numărul divorțurilor	2 081	102,4
Câștigul salarial mediu lunar, lei	8 679,6 ¹	112,3 ²
Valoarea producției industriale, mil. lei (în prețuri curente)	17 458,3	x
Investiții în active imobilizate din contul tuturor surselor de finanțare, mil. lei	10 473,4	117,0
Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier, mil. tone-km	1 526,7	105,4

	Ianuarie-septembrie 2019	
	valoarea absolută	în % față de ianuarie-septembrie 2018
Mărfuri transportate de întreprinderile de transport rutier, mii tone	4 233,6	104,2
Parcursul pasagerilor cu autobuze și microbuze, mil. pasageri-km	1 427,6	101,0
Pasageri transportați cu autobuze și microbuze, mii pasageri:	42 789,9	101,7

¹ Trimestrul III

² Trimestrul III 2019 în % față de trimestrul III 2018

2. Situația demografică

Evoluția proceselor demografice în ianuarie-septembrie 2019 se caracterizează prin următorii indicatori principali ai mișcării naturale a populației:

	Ianuarie-septembrie		Ianuarie-septembrie 2019 în % față de ianuarie-septembrie 2018
	2018	2019 ¹	
Născuți-vii, persoane	7 189	6 847	95,2
Decedați, persoane	4 764	4 809	100,9
din care, copii sub 1 an	109	102	93,6
Sporul natural	2 425	2 038	84,0
Numărul căsătoriilor	4 130	4 004	96,9
Numărul divorțurilor	2 032	2 081	102,4

¹ Date preliminare

Conform datelor preliminare, în ianuarie-septembrie 2019 au fost înregistrați 6847 născuți-vii, cu 4,8 la sută mai puțin comparativ cu perioada similară din anul precedent.

Numărul persoanelor decedate a fost de 4809, cu 0,9% mai mult comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, Numărul copiilor decedați în vârstă sub 1 an în această perioadă s-a micșorat cu 6,4%, fiind de 102 persoane.

În ianuarie-septembrie 2019 au fost înregistrate 4004 căsătorii, numărul acestora s-a micșorat cu 3,1% în comparație cu ianuarie-septembrie 2018. Conform Hotărârilor Judecătorești numărul divorțurilor oficial înregistrate a fost de 2081, majorându-se cu 2,4% față de perioada anului trecut.

Migrația internă

	Numărul de sosiri:		Numărul de plecări:		Sporul migratoriu:	
	localități urbane	localități rurale	din localități urbane	din localități rurale	urban	rural
Total, persoane inclusiv:	13 071	1 120	6 793	645	6 278	475
Sub vârsta aptă de muncă (0-15 ani)	30	1	11	1	19	0
În vârsta aptă de muncă (femei 16-56, bărbați 16-61)	11 588	995	5 656	571	5 932	424
Peste vârsta aptă de muncă (femei 57+, bărbați 62+)	1 453	124	1 126	73	327	51

Conform datelor furnizate de către Registrul de Stat al Populației, în ianuarie-septembrie 2019, în municipiul Chișinău au sosit 14191 persoane și au plecat 7438 persoane, prin urmare sporul migratoriu a constituit 6753 persoane.

3. Piața muncii

În trimestrul III 2019, **câștigul salarial mediu lunar nominal brut** al unui angajat a fost de 8679,7 lei, în creștere cu 12,3% față de trimestrul III 2018 și cu 17,5% mai mare comparativ cu câștigul salarial mediu pe țară (7385,0 lei).

În sectorul bugetar în trimestrul III 2019 salariul mediu lunar a constituit 8111,9 lei, cu 9,7% mai mult față de trimestrul III 2018, iar în sectorul economic (real) acest indicator a constituit 8791,7 lei și s-a mărit cu 12,7% față de cel înregistrat în aceeași perioadă a anului trecut.

Câștigul salarial mediu lunar nominal brut în trimestrul III 2019, pe activități economice¹

Activități economice	Lei	În % față de:	
		trimestrul III 2018	trimestrul II 2019
Total economie	8 679,7	112,3	101,3
Agricultură, silvicultură și pescuit	5 512,6	109,7	107,5
Industrie-total	8 134,1	110,5	103,3
Industria extractivă	5 966,1	117,9	96,9
Industria prelucrătoare	7 214,3	108,9	104,5
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	14 416,2	115,1	101,1
Distribuția apei;salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	10 954,0	115,0	94,5
Construcții	8 060,6	113,1	106,0
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	7 595,3	110,6	105,3
Transport și depozitare	7 570,3	116,9	104,3
Activități de cazare și alimentație publică	5 744,2	114,2	110,0
Informații și comunicații	16 466,9	114,5	100,6
Activități financiare și de asigurări	13 223,0	109,6	94,5
Tranzacții imobiliare	6 467,9	111,0	103,7
Activități profesionale, științifice și tehnice	10 091,1	119,8	100,3
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	6 244,6	113,0	105,0
Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii	10 720,3	99,8	100,4
Învățământ	7 774,1	117,3	95,5
Sănătate și asistență socială	8 342,4	113,9	92,3
Artă, activități de recreere și de agrement	5 854,6	124,1	99,9
Alte activități de servicii	9 325,5	123,8	103,7

¹ Datele cuprind unitățile economice (sectorul real) cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați, care au sediul central în mun. Chișinău

4. Sănătatea

Conform datelor Ministerului Sănătății, morbiditatea populației de unele boli infecțioase în ianuarie-septembrie 2019 se caracterizează prin micșorare a cazurilor de îmbolnăviri prin, infecții virale, infecții imunodirijabile și boli infecțioase „social determinate”. În cazul celorlalte boli infecțioase se constată o tendință de creștere a cazurilor de îmbolnăvire.

Morbiditatea populației, pe principalele boli infecțioase

	Ianuarie-septembrie 2019		Cazuri la 100 000 locuitori	
	total, cazuri	în % față de ianuarie-septembrie 2018	ianuarie-septembrie 2018	ianuarie-septembrie 2019
<i>Infecții intestinale</i>				
Infecții intestinale acute	6 125	114,0	650,6	735,4
inclusiv				
dizenterie bacteriană	9	5,5	19,9	1,1
<i>Hepatite virale</i>				
Hepatite virale – total	314	99,7	38,1	37,7
din care:				
Hepatita A	3	27,3	1,3	0,4
Hepatita C	11	78,6	1,7	1,3
<i>Infecții imunodirijabile</i>				
Varicela	1 427	78,5	220,7	171,3
Hepatită virală B	4	133,3	0,4	0,5
Parotidită epidemică	30	96,8	3,8	3,6
<i>Infecții respiratorii acute</i>				
Infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple	85 107	109,9	9 407,6	10 218,6
Gripă	1 383	189,2	88,8	166,1
<i>Boli infecțioase „social determinate”</i>				
Tuberculoza organelor respiratorii	275	99,6	33,5	33,0
Sifilis	282	81,5	42,0	33,9
Infecție gonococică	232	113,2	24,9	27,9
Pediculoză	141	32,8	52,2	16,9

5. Turism

Structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare în ianuarie-septembrie 2019 au fost frecventate de 198,3 mii turiști sau cu 1,7% mai mult comparativ cu perioada similară din anul precedent. Numărul de turiști sosiși în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare se prezintă în felul următor:

	Ianuarie-septembrie 2019		Ianuarie-septembrie 2019 în % față de ianuarie-septembrie 2018	
	total, turiști	din care, nerezidenți	total, turiști	din care, nerezidenți
Total	198 298	117698	101,7	110,3
din care:				
Hoteluri și moteluri	136 059	107 402	106,7	110,1
Cămine pentru vizitatori	4 044	-	92,8	-
Pensiuni turistice și agroturistice	10 504	3 430	112,0	116,8
Structuri de întremare	5 914	136	84,2	75,2
Structuri de odihnă (vile turistice, sate de vacanță, etc.)	33 298	6 730	93,4	111,9
Tabere de vacanță pentru elevi	8 479	-	76,0	-

Ponderi mai însemnate în numărul total al turiștilor străini cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare le-au revenit turiștilor sosiși din România (17,0%), Ucraina (12,2%), Federația Rusă (8,4%), S.U.A (6,2%), Germania (4,5%), Turcia (4,0) și Italia (2,5%),.

Numărul de înnoptări ale turiștilor în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie 2019		Ianuarie-septembrie 2019 în % față de ianuarie-septembrie 2018	
	total, înnoptări	din care, ale nerezidenților	total, înnoptări	din care, ale nerezidenților
Total	632 914	252 612	98,0	117,3
din care:				
Hoteluri și moteluri	273 646	228 590	114,1	118,9
Cămine pentru vizitatori	63 022	-	81,2	-
Pensiuni turistice și agroturistice	19 973	9 383	117,6	128,8
Structuri de întremare	100 444	1 735	93,0	70,2
Structuri de odihnă (vile turistice, sate de vacanță, etc.)	99 755	12 904	96,1	96,4
Tabere de vacanță pentru elevi	76 074	-	76,3	-

În ianuarie-septembrie 2019 în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare au fost înregistrate 632,9 mii înnoptări ale turiștilor, din care 380,3 mii ale cetățenilor moldoveni (60,1% din total înnoptări) și 252,6 mii înnoptări ale nerezidenților (39,9%).

Indicele de utilizare netă al locurilor de cazare pe total structuri de primire turistică colective, în ianuarie-septembrie 2019, a constituit 36,8 structuri de întremare 75,4%, cămine pentru vizitatori 39,8%, structuri de odihnă 30,7%, hoteluri și moteluri 30,3%, pensiuni turistice și agroturistice 23,1%.

Durata medie a șederii pe total structuri de primire, în ianuarie-septembrie 2019 a fost de 4,2 zile, la structuri de întremare 18,0 zile, cămine pentru vizitatori 16,6 zile, structuri de odihnă 4,0 zile, hoteluri și moteluri 3,0 zile, pensiuni turistice și agroturistice 2,9 zile.

În ianuarie-septembrie 2019 agențiile de turism și turoperatorii au prestat servicii turistice la 269,2 mii turiști și excursioniști. Numărul de turiști și excursioniști străini care au beneficiat de serviciile agențiilor de turism și turoperatorilor, în ianuarie-septembrie 2019, s-a cifrat la 15064, din care 88,4% au sosit în scopuri de odihnă, recreere și agrement, 11,6% în scopuri de afaceri și profesionale, dar și de tratament. Numărul de turiști și excursioniști care au plecat în străinătate prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor, în perioada de raport, a totalizat 235,8 mii persoane.

Numărul de turiști și turiști-zile, după scopul vizitelor, se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie 2019	
	turiști	turiști-zile
Total	269 166	1 651 707
Turism receptor (primirea cetățenilor străini) - total	15 064	43 115
din care, în scopuri:		
afaceri și profesionale	1 725	7 663
odihnă, recreere și agrement	13 320	35 258
tratament	19	194
Turism emițător (deplasarea cetățenilor moldoveni în străinătate) - total	235 832	1 582 110
din care, în scopuri:		
afaceri și profesionale	1 368	5 908
odihnă, recreere și agrement	231 813	1 545 566
tratament	2 651	30 636
Turism intern (deplasarea cetățenilor moldoveni în interiorul țării, în scop turistic)	18 270	26 482

Numărul turiștilor străini care au vizitat municipiul Chișinău și turiștilor moldoveni care au plecat în străinătate, prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor, se prezintă astfel:

	Turiști străini sosiți		Turiști moldoveni plecați	
	Ianuarie-septembrie 2019	în % față de total	Ianuarie-septembrie 2019	în % față de total
Total	15 064	100,0	235 832	100,0
din care:				
Austria	2 400	16,0	696	0,3
Bulgaria	152	1,0	68 387	29,0
Egipt	6	0,0	13 829	5,9
Emiratele Arabe	5	0,0	911	0,4
Federația Rusă	903	6,0	850	0,4
Franța	211	1,4	691	0,3
Germania	1 276	8,5	526	0,2
Grecia	73	0,5	17 326	7,3
Israel	180	1,2	461	0,2
Italia	418	2,8	2 369	1,0
Polonia	931	6,2	237	0,1
Republica Cehă	201	1,3	974	0,4
România	2 201	14,6	27 926	11,8
S.U.A.	407	2,7	186	0,1
Turcia	316	2,1	80 726	34,2
Ucraina	876	5,8	9 335	4,0
Alte țări	4 508	29,9	10 402	4,4

Numărul de turiști și excursioniști care au plecat în străinătate, prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor, a fost de 15,7 ori mai mare comparativ cu numărul turiștilor și excursioniștilor străini sosiți în municipiul Chișinău.

6. Infracțiuni

Conform informației Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie-septembrie 2019, numărul infracțiunilor înregistrate a constituit 7552 cazuri și s-a majorat cu 325 cazuri, în comparație cu ianuarie-septembrie 2018. Infracțiunile comise pe teritoriul municipiului Chișinău constituie 33,3% din numărul total de infracțiuni săvârșite pe teritoriul țării.

Tipurile de infracțiuni înregistrate

	Ianuarie-septembrie 2019	Ianuarie-septembrie 2019 în % față de ianuarie-septembrie 2018
Infracțiuni înregistrate - total	7 552	104,5
din care:		
omoruri	30	111,1
violuri	46	176,9
tâlhării	21	175,0
jafuri	227	93,8
furturi	2 676	104,1
huliganism	256	92,8
infracțiuni legate de droguri	374	73,8
vătămarea intenționată gravă	33	113,8

Cele mai răspândite infracțiuni contra patrimoniului rămân a fi furturile, în ianuarie-septembrie 2019 au fost înregistrate 2676 cazuri, ponderea acestora în total infracțiuni înregistrate fiind de 35,4%.

Din numărul total de 7552 infracțiuni înregistrate, 1368 constituie infracțiuni grave. În luna septembrie anul curent pe teritoriul municipiului Chișinău au fost înregistrate 880 infracțiuni.

Conform datelor Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale ale Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie-septembrie 2019 pe teritoriul municipiului Chișinău s-au înregistrat 215 incendii, care au determinat pierderi în sumă de 14,3 mil. lei. Ca urmare a acestor incendii au decedat 7 persoane, iar 14 persoane au fost traumatizate. Numărul incendiilor comparativ cu ianuarie-septembrie 2018 s-a majorat cu 16,2%.

7. Agricultură

Producția vegetală. Rosta medie la hectar a principalelor culturi agricole în întreprinderile agricole (inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste), conform stării la 1 octombrie 2019, se caracterizează prin următoarele date:

	Rosta medie la hectar, chintale	
	2019	în % față de 2018
Cereale și leguminoase boabe (cu excepția porumbului)	27,3	128,8
Porumb boabe	31,4	113,4
Cartofi	92,5	79,3
Legume	103,5	92,0
Fructe	70,3	84,7
Struguri	61,5	81,1

Producția animală. În ianuarie-septembrie 2019, în sectorul zootehnic al municipiului (fără gospodăriile auxiliare ale populației), în raport cu aceeași perioadă a anului precedent, a crescut producția de lapte cu 48,5 la sută, producția (creșterea în masă vie) a vitelor și păsărilor s-a mărit cu 7,5 la sută, la fel și producția de ouă a crescut cu 18,4 la sută.

În ianuarie-septembrie 2019 s-a înregistrat o creștere a sporului zilnic în greutate la creșterea și îngrășarea bovinelor cu 85,9%, o creștere al porcinelor de 5,3 ori. Productivitatea medie de lapte la o vacă de asemenea s-a majorat cu 7,3 la sută față de perioada similară a anului precedent.

Efectivul de animale în întreprinderile agricole și gospodăriile populației și țărănești (de fermier) se caracterizează prin următoarele date:

	La 1 octombrie 2019		Ponderea (în % față de total)
	capete	în % față de situația la 1 octombrie 2018	
Bovine - total	1 161	86,7	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	165	97,6	14,2
gospodăriile populației	996	85,1	85,8
din ele vaci – total	708	85,5	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	56	124,4	7,9
gospodăriile populației	652	83,6	92,1
Porcine - total	1 879	91,4	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	214	220,6	11,4
gospodăriile populației	1 665	85,0	88,6
Ovine și caprine - total	5 005	86,8	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	302	100,7	6,0
gospodăriile populației	4 703	86,0	94,0
Cabaline - total	68	82,9	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	3	75,0	4,4
gospodăriile populației	65	83,3	95,6
Păsări - total	194 246	115,8	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	194 246	115,8	100,0

¹ Întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) care au la bilanț animale

8. Industrie

În ianuarie-septembrie 2019, comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, **producția industrială** s-a micșorat cu 1,2%, ca urmare a scăderii în industria prelucrătoare cu 1,9%, și la producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat cu 1,9%.

Indicii producției industriale, pe total și secțiuni ale industriei, %

	Ianuarie-septembrie 2019 față de ianuarie-septembrie 2018
Industrie, total	98,8
Industria extractivă	97,6
Industria prelucrătoare	98,1
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	98,1

În ianuarie-septembrie 2019, cifra de afaceri în industrie a fost în creștere cu 5,9% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent.

9. Investițiile în active imobilizate

În ianuarie-septembrie 2019 valoarea investițiilor în active imobilizate a constituit 10473,4 mil. lei (în prețuri curente). Comparativ cu perioada respectivă a anului precedent acest indicator a marcat o creștere cu 17,0% (în prețuri comparabile).

Investițiile în imobilizări necorporale, în ianuarie-septembrie 2019, au înregistrat o creștere de 60,0% față de ianuarie-septembrie 2018. Investițiile în imobilizările corporale au însumat 10106,3 mil. lei, fiind în creștere cu 15,9% față de perioada similară a anului precedent.

Structura investițiilor în active imobilizate în ianuarie-septembrie 2019

	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie- septembrie 2018	total
Investiții în active imobilizate – total	10 473,4	117,0	100,0
Imobilizări necorporale	367,0	160,0	3,5
Imobilizări corporale	10 106,4	115,9	96,5
din care:			
clădiri rezidențiale	1 763,7	105,5	16,8
clădiri nerezidențiale	1 804,8	127,8	17,2
construcții ingineresti	2 058,5	103,5	19,7
mașini, utilaje, instalații de transmisie	2 936,6	124,7	28,0
mijloace de transport	1 024,2	118,6	9,8
alte imobilizări corporale	518,6	122,7	5,0

Din total investiții realizate în ianuarie-septembrie 2019, cea mai mare pondere revine investițiilor în utilaje, mașini, instalații de transmisie care a constituit 28,0%.

Investiții în active imobilizate pe surse de finanțare. Pentru realizarea procesului investițional în ianuarie-septembrie 2019 au fost utilizate preponderent mijloacele proprii ale investitorului, care au constituit 6701,7 mil. lei, reprezentând 64,0% din valoarea totală a mijloacelor utilizate pentru realizarea investițiilor.

Structura investițiilor în active imobilizate pe surse de finanțare în ianuarie-septembrie 2019

	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie- septembrie 2018	total
Investiții în active imobilizate - total	10 473,4	117,0	100,0
din care, finanțate din contul:			
bugetului de stat	994,2	93,4	9,5
bugetelor unităților administrativ- teritoriale	328,2	152,3	3,1
mijloacelor proprii	6 701,7	114,3	64,0
surselor din străinătate	433,6	116,5	4,1
altor surse	2 015,7	140,6	19,3

În ianuarie-septembrie 2019, pentru asigurarea necesităților investiționale din contul surselor bugetare, au fost utilizate 1322,4 mil. lei, ceea ce constituie 12,6% din total investiții.

10. Construcții

În ianuarie-septembrie 2019, s-au eliberat 729 autorizații de construire pentru clădiri rezidențiale și nerezidențiale, în scădere cu 10,8% față de ianuarie-septembrie 2018.

Autorizații de construire eliberate pentru clădiri în ianuarie-septembrie 2019

	Total, număr	În % față de:	
		ianuarie-septembrie 2018	total
Total	729	89,2	100,0
din care pentru clădiri:			
rezidențiale (inclusiv pentru colectivități)	581	88,2	79,7
nerezidențiale	148	93,7	20,3

În ianuarie-septembrie 2019 au fost date în exploatare 5672 locuințe (apartamente, case individuale de locuit) cu suprafața totală de 393,1 mii m², sau cu 71,9% mai mult față de ianuarie-septembrie 2018.

Locuințe date în exploatare în ianuarie-septembrie 2019

	Locuințe, unități	Suprafața totală	
		mii m ²	în % față de ianuarie-septembrie 2018
Total	5 672	393,9	171,9
apartamente	5 297	347,8	185,1
case individuale de locuit	375	46,1	111,9

11. Transporturi

În ianuarie-septembrie 2019 întreprinderile de transport¹ rutier din mun. Chișinău au transportat 4233,6 mii tone de mărfuri, cu 4,2% mai mult față de perioada similară din anul 2018. Parcursul mărfurilor a totalizat 1526,7 mil. tone-km, cu 5,4% mai mult decât în ianuarie-septembrie 2018.

Volumul de mărfuri transportate și parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier

	Ianuarie-septembrie 2019	În % față de ianuarie-septembrie 2018	Septembrie 2019	
			în % față de august 2019	în % față de septembrie 2018
Mărfuri transportate – mii tone	4 233,6	104,2	104,9	119,8
Parcursul mărfurilor – mil. tone-km	1 526,7	105,4	107,9	108,6
Distanța medie de transport a unei tone de marfă, pe întreprinderile de transport, km	360,6	101,2	102,9	90,7

Volumul mărfurilor transportate de către întreprinderile de transport rutier au constituit 40,9% din totalul volumului de mărfuri transportate de către întreprinderile de transport rutier din țară, parcursul mărfurilor fiind de 52,1%.

Numărul mijloacelor de transport (proprie și închiriate) la întreprinderile de transport rutier este prezentat în tabelul ce urmează:

	La 01.10.2018	La 01.10.2019	Ianuarie-septembrie 2019 în % față de ianuarie-septembrie 2018
Total, unități:	6 240	6 088	97,6
din care:			
Autocamioane	3 697	3 750	101,4
Autobuze și microbuze de folosință generală - total	2 543	2 338	91,9

Numărul de autovehicule (proprie și închiriate) a întreprinderilor de transport rutier la 01.10.2019 s-a micșorat cu 152 unități față de 01.10.2018.

Numărul de pasageri transportați și parcursul pasagerilor realizat cu autobuze și microbuze, în ianuarie-septembrie 2019

	Mii pasageri	În % față de ianuarie-septembrie 2018
Pasageri transportați – total, mii pasageri	42 789,9	101,7
Parcursul pasagerilor – total, mil. pasageri-km	1 427,6	101,0

Numărul pasagerilor transportați cu autobuze și microbuze de folosință generală în ianuarie-septembrie 2019 a constituit 42,8 mil. pasageri, comparativ cu ianuarie-septembrie 2018 majorându-se cu 1,7%.

Parcursul pasagerilor cu autobuze și microbuze de folosință generală a constituit 1427,6 pasageri-km, cu 1,0% mai mult față de perioada corespunzătoare a anului precedent.

Numărul pasagerilor transportați cu autobuze și microbuze de folosință generală a constituit 57,4%, din totalul pe țară; parcursul pasagerilor cu autobuze și microbuze a înregistrat 53,7% din totalul pe țară.

¹ inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri contra plată și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprie sau închiriate

12. Precizări metodologice

Populație stabilă – numărul persoanelor care au domiciliul stabil pe teritoriul respectiv, inclusiv persoanele absente temporar. Sursa datelor pentru **mișcarea naturală a populației** sunt actele stării civile despre naștere, deces, căsătorie, divorț, întocmite de oficiile stării civile.

Ratele de natalitate, mortalitate, nupțialitate și divorțialitate sunt calculate ca raportul dintre numărul celor născuți-vii, decedați, căsătorii și divorțuri din perioada de referință și numărul mediu al populației stabile din aceeași perioadă extins pentru un an. Se calculează în promile.

Spor natural - reprezintă diferența dintre numărul de născuți-vii și numărul decedaților pe parcursul anului. Sporul natural pozitiv (creșterea) - numărul născuților-vii depășește numărul decedaților. Sporul natural negativ (scăderea naturală) - numărul decedaților depășește numărul născuților-vii.

Spor migratoriu – reprezintă diferența dintre numărul de imigranți și cel al emigranților unei regiuni.

Câștigul salarial mediu lunar al unui angajat – raportul între fondul de salarii (calculat) și numărul mediu de salariați. Datele cuprind unitățile economice (sectorul real) cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați, care au sediul central în municipiul Chișinău.

Morbiditate – totalitatea cazurilor de îmbolnăvire ale populației, înregistrate pe parcursul anului, la adresarea în instituția curativ-profilactică sau în timpul examenului profilactic.

Capacitatea și frecventarea structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici care administrează efectiv structurile de cazare turistică colective.

Structură de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică este orice construcție sau loc amenajat, destinat, conform proiectării și executării, pentru cazarea turiștilor.

Sosirea unui turist într-o structură de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare se înregistrează când o persoană este înscrisă în registrul structurii respective, pentru a fi găzduită una sau mai multe nopți neîntrerupte. În fiecare structură de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare se consideră o singură sosire pe turist, indiferent de numărul de înnoptări rezultate din șederea sa neîntreruptă.

Înnoptarea reprezintă intervalul de 24 de ore, începând cu ora hotelieră, pentru care o persoană este înregistrată în evidența structurii de cazare turistică și beneficiază de găzduire în contul tarifului aferent spațiului ocupat, chiar dacă durata de ședere efectivă este inferioară intervalului menționat. Sunt incluse și înnoptările aferente paturilor instalate suplimentar (plătite de turiști).

Indicele de utilizare netă al capacității de cazare turistică în funcțiune exprimă relația între capacitatea de cazare în funcțiune și utilizarea efectivă a acesteia de către turiști, într-o perioadă determinată. Rezultă din calcul prin împărțirea numărului total de înnoptări realizate, la capacitatea de cazare turistică în funcțiune, din perioada respectivă.

Durata medie de înnoptări a unui turist se calculează prin împărțirea numărului de înnoptări realizate la numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare.

Agențiile de turism sunt agenții economici, titulari de licență pentru activitatea turistică, specializate în achiziționarea de pachete turistice de la turoperatori și în comercializarea acestor pachete direct consumatorilor, precum și în comercializarea serviciilor proprii.

Turoperatoarii sunt agenții economici, titulari de licență pentru activitatea turistică, specializați în formarea de pachete turistice și în comercializarea acestora prin intermediul agențiilor de turism sau direct consumatorilor.

Turism organizat – formă de turism, caracterizată prin înțelegeri prealabile în ce privește prestația, inclusiv serviciile legate de deplasarea și sejurul turistului, prin intermediul contractelor sau altor tipuri de aranjamente.

Formele de turism: i) **turismul intern**: deplasarea rezidenților Republicii Moldova în interiorul țării, în scop turistic; ii) **turismul receptor**: primirea cetățenilor străini în țară; iii) **turismul emițător**: deplasarea rezidenților Republicii Moldova în străinătate.

Turiștii/excursioniștii participanți la turismul organizat sunt persoanele care beneficiază de serviciile oferite și vândute de titularii de licență care organizează activitatea turistică.

Turiștii reprezintă persoanele care petrec cel puțin o noapte într-o structură turistică de găzduire colectivă sau privată.

Excursioniștii (vizitatorii de o zi) reprezintă persoanele ce nu petrec cel puțin o noapte într-o structură.

Infracțiune înregistrată – fapt obștesc periculos, relevat și luat la evidență oficial, în conformitate cu legislația penală în vigoare.

Volumul producției vegetale se determină prin mărimea recoltei globale a culturilor agricole.

Volumul producției animale se determină prin mărimea masei vii a prășilei obținute și sporului vitelor și păsărilor tinere crescute în curs de un an, a sporului în greutate al animalelor mature, obținut în urma îngrășării lor, precum și cantității de lapte, lână, ouă și alte produse animaliere obținute în procesul folosirii gospodărești a animalelor și păsărilor.

Valoarea producției fabricate în prețuri curente este calculată pentru producția destinată vânzării (include și valoarea stocurilor evaluate la prețuri de vânzare). Pentru producția fabricată din materia primă a clientului se include doar costul serviciului de prelucrare.

Valoarea producției livrate în prețuri curente reprezintă cantitatea produselor livrate terților părți și/sau fabricată din materia primă a clientului și care a fost expediată acestuia în anul de raport.

Investițiile reprezintă cheltuielile efectuate pentru lucrări de construcții, de instalații și de montaj, pentru achiziționarea de utilaje, mijloace de transport, cheltuieli pentru brevete, mărci, licențe, alte cheltuieli destinate creării de noi active imobilizate, cheltuieli pentru dezvoltarea, modernizarea, reconstrucția, reparația capitală celor existente.

Active imobilizate – active care au o durată de funcționare utilă mai mare de un an, se utilizează în activitatea întreprinderii sau se află în procesul creării și nu sunt destinate vânzării.

Investițiile în **imobilizări necorporale** reprezintă cheltuielile pentru brevete și mărci, know-how-uri și francize, licențe de activitate, programe informatice, desene și modele industriale, drepturi de utilizare a activelor imobilizate, imobilizări necorporale primite în gestiune economică, alte imobilizări necorporale.

Investițiile în **imobilizări corporale** includ cheltuielile pentru crearea și reproducerea mijloacelor fixe – construcția nouă, lărgirea, reconstrucția și reutilizarea tehnică a întreprinderilor industriale, agricole, de transport, comerț și altor întreprinderi în funcțiune, cheltuielile pentru construcția locuințelor și obiectelor cu destinație social-culturală; cheltuieli pentru procurarea terenurilor, resurselor minerale, activelor biologice imobilizate.

Volumul mărfurilor transportate – cantitatea de mărfuri transportate, în tone.

Volumul mărfurilor transportate cu **transportul rutier** cuprinde datele cercetărilor statistice exhaustive ale întreprinderilor cu activitatea principală transport auto, cât și întreprinderilor cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări rutiere de mărfuri pentru terți (contra plată) și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate.

Parcursul mărfurilor – volumul mărfurilor transportate, în tone-kilometri se calculează prin însumarea produselor obținute de la înmulțirea cantității mărfurilor transportate în tone cu distanța de transport în kilometri.

Pasageri transportați - numărul persoanelor care au constituit obiectul transportului cu mijloacele de transport în perioada de raport, inclusiv estimările pasagerilor beneficiari de gratuită și de transport.

Parcursul pasagerilor – volumul transportului de pasageri, în pasageri-kilometri se calculează prin însumarea produselor obținute de la înmulțirea numărului pasagerilor transportați cu distanța de transport în kilometri.